

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/283/2020
Identifikačné číslo spisu: 8317201024
Dátum vydania rozhodnutia: 30.11.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8317201024.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobcu K. J., bytom v H., N. XXXX/XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Jankou Vasilovou, so sídlom v Humennom, Kudlovská 1, proti žalovanej Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Tomášikova 48, IČO: 00 151 653, zastúpenej advokátskou kanceláriou AK JUDr. Marek Hic, s. r. o., so sídlom v Martine, P. O. Hviezdoslava 10625/23B, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy o úvere a iné, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 15 Csp 33/2017, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. októbra 2018 sp. zn. 24 Co 97/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 16. októbra 2018 sp. zn. 24 Co 97/2018 vo výroku I., ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., ktorým súd prvej inštancie určil, že úver vyplývajúci zo zmluvy o splátkovom úvere z 25. marca 2009 číslo 0285855036 je bezúročný a bez poplatkov, z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 21. novembra 2017 č. k. 15 Csp 33/2017 - 118 vo výroku I. určil, že úver vyplývajúci zo zmluvy o splátkovom úvere (ďalej aj „úverová zmluva“) z 25. marca 2009 číslo 0285855036 je bezúročný a bez poplatkov. Vo výroku II. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 6 329,11 € v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo výroku III. priznal žalobcovi náhradu trov konania v celom rozsahu. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 52 ods. 1 až 4, § 107 ods. 2, § 451 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy, § 2 písm. a/, § 4 ods. 2 a 3 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľskom úvere. Súd dospel k záveru, že žalobca a jeho majetková sféra je v ohrození, žalobca v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami a nekalými obchodnými praktikami v spotrebiteľských zmluvách, z čoho vyplýva naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že napriek odkazu žalobcu na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15, Home Credit Slovakia, a. s. c/a Klára Bíróová, zákon o spotrebiteľských úveroch jednoznačne určuje náležitosti spotrebiteľskej zmluvy a v prípade absencie čo i len jednej z nich, je úver potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov. Súd

zistil, že zmluva o úvere neobsahuje všetky náležitosti vyžadované ustanoveniami zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľskom úvere, a to výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. V zmluve je totiž uvedená mesačná splátka vo výške 161,45 €, s počtom splátok 120. Z uvedeného nevyplýva výška jednotlivých zložiek mesačnej splátky, t. j. aká je výška splátok istiny, aká je výška splátok úrokov a aká je výška splátok ďalších poplatkov, ani termíny ich splatnosti, nakoľko tie majú byť v zmysle uvedeného ustanovenia určené v splátkovom kalendári, ktorý k zmluve nebol pripojený. Žalovaná do zmluvy uviedla len celkovú splátku, z ktorej nie je možné zistiť jej jednotlivé zložky. Spotrebiteľ v čase uzatvárania zmluvy, ani v priebehu trvania zmluvného vzťahu nemal vedomosť o tom, z akých položiek, v akej výške pozostáva navýšenie úveru. Vzhľadom na konkrétne chýbajúce údaje v úverovej zmluve, o tom z akých položiek pozostáva navýšenie úveru, ako aj o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, a tiež vzhľadom na to, že žalobca úver čerpal, súd zmluvu o spotrebiteľskom úvere uzavretú medzi stranami považoval za platnú, avšak poskytnutý úver považoval za bezúročný a bez poplatkov. Súd mal za preukázané, že žalobcovi bola poskytnutá suma vo výške 10 000 €, žalobca uhradil žalovanej sumu 16 329,11 €, pričom sumu 6 329,11 € preplatil žalovanej, ktorá má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v tejto sume. Súd prvej inštancie zároveň dospel k záveru, že nedošlo k premlčaniu uvedeného nároku. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Proti uvedenému rozhodnutiu podala odvolanie žalovaná.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo 16. októbra 2018 sp. zn. 24 Co 97/2018 vo výroku I. rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP) vo výroku I., ktorým súd prvej inštancie určil, že úver vyplývajúci zo zmluvy o splátkovom úvere z 25. marca 2009 číslo 0285855036 je bezúročný a bez poplatkov. Vo výroku II. rozsudok súdu prvej inštancie zrušil (§ 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP) vo výroku II., ktorým súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 6 329,11 € v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku a v súvisiacom výroku o trovách konania a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd dospel k záveru o dostatočnom odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k výroku I. Odvolací súd dospel k záveru o nedôvodnosti námietky žalovanej týkajúcej sa väd žaloby, keď z podanej žaloby jednoznačne vyplýva, čoho sa žalobca domáha a na základe akých skutočností. Odvolací súd taktiež uviedol, že nie je pravdivé tvrdenie žalovanej o tom, že jej neboli doručené niektoré podania žalobcu. Pokiaľ išlo o namietané nedoručenie vyjadrenia žalobcu zo dňa 17. augusta 2017 (č. l. 70 a nasl. spisu), na pojednávaní dňa 5. septembra 2017 (č. l. 101 spisu), súd prvej inštancie oboznámil strany s týmto podaním a žalovaná sama potvrdila, že toto podanie jej doručené bolo a mala možnosť sa k nemu vyjadriť. Odvolací súd zároveň považoval za nedôvodnú námietku žalovanej, že súd prvej inštancie nedodrжал zákonný postup v zmysle § 181 ods. 2 CSP, keď dospel k záveru, že porušenie ustanovenia § 181 ods. 2 CSP žiadnym spôsobom nelimituje stranu pri realizácii jej procesných práv napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a pod., preto ani samo osebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania. Odvolací súd ďalej dospel k záveru, že žalobca sa môže domáhať určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z úverovej zmluvy, a to bez potreby preukazovania naliehavého právneho záujmu. V zmysle § 137 písm. c/ CSP možno žalobou požadovať, aby sa rozhodlo o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, ktorým je § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Odvolací súd dospel k záveru, že medzi stranami nebolo sporné, že na úverovú zmluvu sa vzťahuje zákon č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Pre to, aby sa zmluva považovala za bezúročnú a bez poplatkov postačuje neuvedenie čo i len jedného z údajov uvedených v § 4 ods. 2 uvedeného zákona. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že predmetná zmluva neobsahuje údaj v zmysle § 4 ods. 2 písm. i/, t. j. výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Vo vzťahu k rozhodnutiu Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/2015 odvolací súd uviedol, že predmetné rozhodnutie sa týka výkladu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere. Smernica 2008/48/ES bola do právneho poriadku SR transponovaná zákonom č. 129/2010 Z. z. (podľa čl. 27 smernice 2008/48). Zákon č. 258/2001 Z. z. vzťahujúci sa na predmetnú úverovú zmluvu uzavretú dňa 25. marca 2009 však vychádza zo smernice Rady 87/102/EHS, ktorá bola zrušená smernicou 2008/48/ES s účinnosťou k 12. máju 2010. Na základe uvedených dôvodov odvolací súd

považoval napadnutý rozsudok v jeho prvom výroku za vecne správny. Ďalšie odvolacie námietky žalovanej týkajúce sa RPMN, konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru a výšky úroku či odplaty odvolací súd vyhodnotil ako zmätočné, nakoľko týmito otázkami sa súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia nezaoberal. Odvolací súd zároveň zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. o povinnosti žalovanej vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie, ako aj v súvisiacom výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uviedol, že úlohou súdu prvej inštancie po vrátení veci bude zistiť, kedy sa žalobca dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia a vysporiadať sa s plynutím subjektívnej aj objektívnej premlčacej doby. Zároveň súd prvej inštancie rozhodne aj trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“), a to proti výroku I., ktorým odvolací súd potvrdil výrok rozsudku súdu prvej inštancie o určení bezpoplatkovosti a bezúročnosti úveru.

3.1. Dovolateľka v prvom rade namietala, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca (§ 420 písm. e/ CSP). Mala za to, že súd postupoval vo vzťahu k stranám disproporčne, vyhodnocoval skutkový a právny stav jednostranne, namietala postup súdu v konaní, keď nadŕžanie sporovej strane dlžníka súdom bolo takej intenzity, že nie je možné hovoriť o nezaujatom a nestrannom súde. Z uvedených dôvodov podľa názoru dovolateľky na súde prvej inštancie, ako aj na odvolacom súde, rozhodoval vylúčený sudca.

3.2. Dovolateľka zároveň namietala, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP).

3.2.1. V tejto súvislosti v podanom dovolaní namietala, že návrh žalobcu na pripustenie zmeny žaloby a jeho prílohy jej neboli doručené zákonom vyžadovaným spôsobom, a to elektronicky do elektronickej schránky. K uvedenému podaniu sa preto nemohla vyjadriť a v dôsledku uvedeného nemohla viesť o čom sa koná, čím jej bola odňatá možnosť konať pred súdom.

3.2.2. Dovolateľka ďalej namietala, že žalobca mal byť v prípade, ak žiada vydanie plnenia, ktoré má byť údajne bezdôvodným obohatením, súdom vyzvaný na odstránenie väd žaloby v zmysle § 129 ods. 1 a 3 CSP. Poukázala, že žalobca v žalobe uvádzal neurčité, nepreukázané skutkové tvrdenia, neuviedol konkrétne plnenia, neidentifikoval ich výškou a časom plnenia, aké plnenie a prípadne aká konkrétna časť z neho má byť bezdôvodným obohatením, ktoré sa prikazuje vydať, resp., čo má byť predmetom konania.

3.2.3. Ďalej namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je odôvodnené, je arbitrárne, ignorujúce obsah relevantných právnych noriem ako aj ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších justičných autorít. Mala za to, že odvolací súd sa dostatočne nevysporiadal s jej námietkami týkajúcimi sa predbežného prejednávania veci. Taktiež odôvodnenie vo vzťahu k namietaným vadám žaloby (petit určovacej žaloby, neúplnosť žaloby na vydanie bezdôvodného obohatenia) považovala za generické konštatovanie súdu, bez náležitej odpovede. Zároveň namietala, že odvolací súd nedal odpoveď na jej námietku, že jej nebolo doručené podanie žalobcu zákonom stanoveným postupom do elektronickej schránky. Súd podľa jej názoru odignoroval aj tvrdenia týkajúce sa určovacej žaloby, ktorá bola zavedená až 01. januárom 2018 a taktiež nereagoval na to, že dlžník sa domáha svojho práva tým, že žiada vydať bezdôvodné obohatenie, predpokladom ktorého je posúdenie prípadnej bezúročnosti. Vo vzťahu k jej kľúčovému tvrdeniu o nemožnosti žalovať na určenie tam, kde je možné žalovať na plnenie (R 17/1972) a danosti naliehavého právneho záujmu, súd neuviedol žiadny argument. Zároveň namietala, že súd nezdôvodnil právne závery o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, keď prijatý výklad a závery súdu považovala za nesprávny. Taktiež považovala za nepreskúmateľnú časť odôvodnenia odvolacieho súdu týkajúcu sa toho, prečo sa súd nezaoberal námietkami týkajúcimi sa RPMN.

3.2.4. Mala za to, že v konaní došlo k vade nesprávneho procesného postupu tým, že zo strany súdu došlo k porušeniu ustanovenia § 181 ods. 2 CSP, v dôsledku čoho sa stalo konanie a rozhodnutie nepredvídateľným a prekvapivým. Súd na pojednávaní 21. novembra 2017 neuviedol, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná, resp. nevykoná a ani predbežné právne posúdenie veci.

3.2.5. Vo vzťahu k určovacej žalobe poukázala na § 137 písm. c/ a d/ CSP, pričom podľa jej názoru osobitná právna norma, na základe ktorej by bolo možné dožadovať sa určenia v čase podania žaloby, tak i rozhodovania súdu prvej inštancie, neexistovala, preto mala byť žaloba ako bezdôvodná zamietnutá.

Poukázala na R 17/1972, podľa ktorého žalovať na určenie nie je možné tam, kde je možné žalovať priamo na splnenie povinnosti podľa § 80 písm. b/ O. s. p.

3.3. V dovolaní zároveň namietala, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď uviedla, že uplatňuje dovolací dôvod v zmysle ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP.

3.3.1. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP namietala, že zo strany súdu došlo k porušeniu ustanovenia § 181 ods. 2 CSP. Uviedla, že odvolací súd sa odklonil od rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 236/2010, 5 Cdo 189/2010, 3 M Cdo 18/2010, 2 Obdo 1/2013. Mala za to, že: „účastníkovi konania má tým byť vytvorená možnosť predvídať rozhodnutie súdu a tomu prispôbiť uplatňovanie (realizáciu) svojich procesných oprávnení, rozhodnutie odvolacieho súdu je tak založené na nesprávnom právnom posúdení, správne právne posúdenie spočíva v tom, že postup podľa § 181 ods. 2 CSP musí byť dodržaný.“

3.3.2. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP taktiež namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od posúdenia toho, či rozhodoval vylúčený sudca a došlo k nesprávne právnemu posúdeniu pri riešení otázky, ktorý sudca je objektívne nestranný. Poukázala na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 47/05 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Ndz 7/2011, 5 Ndob 45/2010, 1 Nc 30/2012. Mala za to, že správny záver v danom prípade má byť nasledovný: „objektívna nestrannosť sa nikdy neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska sudcu, ale podľa vonkajších objektívnych skutočností a znamená i povinnosť súdu postupovať nezaujato a neutrálne a žiadnej zo strán nenadŕžať.“

3.3.3. Zároveň prípustnosť dovolania vyvodzovala na základe § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, prípadne § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, pričom namietala postup súdu, ktorý konal a rozhodoval o neúplnej a vadnej žalobe v časti nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia (jeho výšky a jednotlivých plnení), pretože súd príslušným procesným postupom neodstránil jej vady. Poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017 a 5 Cdo 189/2010. Odvolací súd mal podľa názoru dovolateľky správne rozhodnúť, že „tu je povinnosť odstraňovať vady podania a rešpektujúc zásadu dvojinštančnosti i právo na zaručený prostriedok nápravy mal napádané rozhodnutie zrušiť ako celok.“

3.3.4. V súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP zároveň namietala, že: „rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od posúdenia otázky, či je možné žalovať na určenie právnej skutočnosti tam, kde možno žalovať priamo na splnenie povinnosti a pri riešení ktorej otázky sa súd odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.“ Poukázala na R 17/1972. Uviedla, že nepochybne správny záver je, že nie je možné žalovať na určenie právnej skutočnosti tam, kde je možné žalovať priamo na splnenie povinnosti. Taktiež uviedla, že: „rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od posúdenia otázky, či je možné žalovať na určenie právnej skutočnosti tam, kde neexistuje naliehavý právny záujem, resp. neexistuje osobitná procesná norma umožňujúca žalovať na požadované určenie inej právnej skutočnosti a i pri riešení uvedenej otázky sa súd odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe.“ Mala za to, že per analogiam je aplikovateľná judikatúra najvyššieho súdu, podľa ktorej, ak sa nepreukáže naliehavý právny záujem na požadovanom určení, je vylúčené súčasne sa zaoberať žalobou vo veci samej. Poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 91/2006 a rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 137/08. V prípade, ak by mal dovolací súd za to, že uvedená judikatúra nie je analogicky aplikovateľná, dovolateľka uviedla, že uplatňuje dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keď: „rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia otázky, ktorá nebola dovolacím súdom riešená, a to konkrétne otázky, či možno vyhovieť žalobe na určenie inej právnej skutočnosti, ktoré určenie nie je prípustné osobitou právnou normou, súd tvrdí, že to možné je, odvolateľ má za to, že takéto riešenie uvedenej otázky možné nie je (pričom však odkazuje na normu, ktorá sa uvedeného vôbec netýka a neberie vo vzájomnej súvislosti do úvahy ustanovenie § 11 ods. 4 ZoSÚ) a o. i. s ohľadom na výslovné ustanovenie zákona (§ 137 pís. d) CSP) musí byť odpoveď negatívna.“

3.3.5. Dovolateľka v lehote na podanie dovolania doplnila dovolanie ďalším podaním, v ktorom prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, resp. v prípade, ak by sa dovolací súd s daným dôvodom nestotožnil a neskonštatoval odklon, tak z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keď uviedla, že: „rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo na riešení otázky, ktorá nebola dovolacím súdom riešená, a to, či uvedenie náležitosti podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i/ zák. č. 258/2001 Z. z. spôsobom, keď sa uvedie súborná výška pravidelnej mesačnej splátky, ich počet a termíny splátok, t. j. nie spôsobom, že sa osobitne uvedie výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov

a iných poplatkov, je splnenie povinnosti takým spôsobom, ktorý má vplyv na možnosť posúdenia rozsahu záväzku dlžníkom a teoreticky tu tak prichádza do úvahy sankcia podľa ustanovenia § 4 ods. 3 ZoSÚ zák. č. 258/2001 Z. z., t. j. sankcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru poskytnutého na základe takejto zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Odvolací súd v uvedenom smere odpovedal kladne, uvedený výklad nemožno považovať za správny, podľa názoru dovolateľa je správna odpoveď nie, nemôže, za takéhoto skutkového a právneho stavu neprichádza sankcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti do úvahy“. Pri uplatnení uvedeného dovolacieho dôvodu dovolateľka poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 129/2017, 3 Cdo 146/2017, 4 Cdo 211/2017, 3 Cdo 56/2018, 4 Obo 66/2002, ďalej rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie, rozsudok z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Bíróovej, C-42/15, rozsudok z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C - 565/12, rozsudok z 26. septembra 2013 Texdata Software, C - 418/11; rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 242/07, I. ÚS 351/2010, I. ÚS 794/2014, I. ÚS 351/2010, I. ÚS 794/2014, PL. ÚS 3/09, PL. ÚS 50/2015, PL. ÚS 52/99, PL. ÚS 12/05, nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 3725/13, rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Cdo 2547/2011, 21 Cdo 957/2001, 33 Cdo/2807/2018, stanovisko občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky Cpjn 203/2013. Dovolateľka uviedla, že ustálená rozhodovacia prax SD EÚ uvádza, že tvrdosť sankcií musí byť primeraná závažnosti porušení, ktoré postihujú, a to najmä zabezpečením skutočne odrádzajúceho účinku, pričom musia rešpektovať všeobecnú zásadu proporcionality a iba porušenie veriteľa, ktorá má podstatný význam pre posúdenie rozsahu záväzku, môže byť sankcionované podľa vnútroštátnej právnej úpravy zánikom nároku veriteľa na úroky a poplatky, pričom sa musí jednáť o neuvedenie takej náležitosti zmluvy o úvere, ktorá môže spochybniť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku. Podľa názoru dovolateľky odvolací súd riešil otázku, či uvedenie náležitostí podľa § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch spôsobom, keď sa uvedie súborná výška pravidelnej mesačnej splátky, ich počet a termíny splátok, t. j. bez osobitného uvedenia výšky, počtu a termínov splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, môže byť proporcionálne sankcionované podľa § 4 ods. 3 uvedeného zákona a úver sa tak má považovať za bezúročný a bez poplatkov. Mala za to, že uvedenie súbornej výšky mesačnej splátky, nie je možné chápať ako splnenie povinnosti spôsobom, ktorý zasahuje do možnosti posúdenia rozsahu záväzku dlžníkom, a preto nemôže byť sankcionované zánikom nároku veriteľa na úroky a poplatky. Poukázala na judikatúru Súdneho dvora EÚ, ako aj povinnosť eurokonformného a teleologického výkladu uvedeného ustanovenia. Uviedla, že v prípade zákona č. 258/2001 Z. z. ide o implementáciu smernice 87/102/EHS. Mala za to, že právna norma § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 258/2001 Z. z. je obsahovo identická s normou v ustanovení § 9 ods. 2 písm. l/ zákona č. 129/2010 Z. z., pričom je zrejme, že zmyslom uvedeného ustanovenia je taký, aby dlžník poznal rozsah svojho záväzku. Výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 258/2001 Z. z. prijatý odvolacím súdom považovala za nesprávny. Zároveň poukázala aj na prílohu vyhlášky Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 620/2007 Z. z.

3.4. Dovolateľka žiadala, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietne, alternatívne, aby rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutom výroku zrušil a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie, prípadne, aby zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie (vo výroku I.) a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu navrhoval, aby dovolací súd dovolanie žalovanej ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalovaná, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je dôvodné, a preto je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutom výroku I. (ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I.), zrušiť a vec mu v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

7. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

7.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

8. 1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Dovolateľka v prvom rade vyvodzovala prípustnosť podaného dovolania na základe ustanovenia § 420 písm. e/ CSP, pričom mala za to, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca (ako na súde prvej inštancie, tak aj na odvolacom súde). Mala za to, že súd postupoval vo vzťahu k stranám disproportčne, vyhodnocoval skutkový a právny stav jednostranne, namietala postup súdu v konaní na súde prvej inštancie, keď nadŕžanie sporovej strane dlžníka súdom bolo takej intenzity, že nie je možné hovoriť o nezaujatom a nestrannom súde.

11. Dovolací súd uvádza, že neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. e/ CSP posúdiť túto otázku samostatne (R 59/1997). Vylúčenie sudcu nastáva priamo zo zákona a nie až výrokom nadriadeného súdu. Neexistuje teda žiadna vecná ani procesná prekážka, aby v dovolacom konaní pri posudzovaní namietanej vady konania nemohla byť otázka vylúčenia sudcu riešená.

12. Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť (§ 49 až § 51 CSP) sa v civilnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie sporu nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosť) a stranickosti (nadŕžania určitej procesnej strane).

13. V zmysle § 49 ods. 1 a 3 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so

zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

14. Tvrdenú zaujatosť a neobjektívnosť sudcu súdu prvej inštancie i sudcov senátu odvolacieho súdu žalovaná odôvodňovala len okolnosťami procesného postupu sudcov v spore a ich rozhodovacou činnosťou. Charakteristiku pomeru významného v zmysle § 49 CSP vyložil najvyšší súd tak, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (4 Cdo 172/2017, 3 Cdo 38/2019).

15. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že dovolateľkou namietané okolnosti spočívajúce v procesnom postupe a rozhodovacej činnosti sudcu, nemožno považovať za dôvod opodstatňujúci záver, že v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. e/ CSP, dovolanie žalovanej preto nie je podľa § 420 písm. e/ CSP prípustné.

16. Dovolaťka ďalej vyvodzovala prípustnosť dovolania na základe ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

18. Dovolaťka namietala, že procesným postupom súdov nižšej inštancie došlo k zásahu do jej práva na spravodlivý súdny proces. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

19. Žalovaná v súvislosti s vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP namietala nesprávny procesný postup súdov spočívajúci v porušení ustanovenia § 181 ods. 2 CSP súdom prvej inštancie.

20. Podľa § 181 ods. 2 CSP, po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu.

21. Právo na spravodlivý proces je výsledkové, čo znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok a jeho prípadné pochybenia v jednom štádiu môžu byť napravené v ďalšom konaní (III. ÚS 33/2004, II. ÚS 307/2006, III. ÚS 616/2017). Predpokladom pre záver o porušení práva na spravodlivý proces je teda také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľné činnosťou súdu v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť účinnými a dostupnými procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Civilnom sporovom poriadku. Z uvedeného potom vyplýva, že dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP nemôže byť naplnený vtedy, pokiaľ sa procesným postupom súdov strane znemožnilo uskutočňovanie jej patriacich procesných práv pre časť konania do takej miery, že strana následne mohla (a mala) uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napríklad tým, že mohla podať proti rozsudku, ktorý jej bol riadne doručený, odvolanie ako účinný a dostupný riadny opravný prostriedok ochrany

svojho žalobou uplatneného práva a v ňom túto vadu namietat' (tiež porov. R 39/1993).

21.1. Žalovanou namietané pochybenie súdu spočívajúce v opomenutí uvedenia (oznámenia) predbežného právneho posúdenia veci tvorí súčasť široko chápaného práva na spravodlivý (riadny) súdny proces, avšak jeho rešpektovanie alebo porušenie možno v zásade posúdiť len vo vzťahu k celému súdnemu konaniu. Podľa názoru dovolacieho súdu by uvedené pochybenie mohlo zakladať porušenie práva na spravodlivý proces len v prípade, ak by bolo spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre stranu sporu, a zároveň by sa tento negatívny dôsledok musel vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravnom konaní. V danom prípade, skutkový stav zistený súdom, aké dôkazy súd vykonal a právne závery súdu, vyplývajú z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Pokiaľ však predbežné uvedenie (oznámenie) okresný súd počas konania v prvej inštancii neposkytol, uvedené pochybenie nespôsobilo pre žalovanú nereparovateľný negatívny dôsledok a nesmerovalo k trvalému odopretiu jej práva na spravodlivý (riadny) proces. V prejednávanej veci žalovaná mala možnosť po doručení tohto rozsudku namietat' vytkané pochybenie okresného súdu v odvolaní a tak v ďalšom štádiu konania uplatniť svoj vplyv na dosiahnutie nápravy tvrdeného porušenia, čo aj urobila a odvolací súd sa ním dôkladne zaoberal a vysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia. Za daných okolností uvedená vada nemôže založiť procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

22. Žalovaná v súvislosti s vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP namietala nedoručenie návrhu žalobcu na pripustenie zmeny žaloby súdom zákonom vyžadovaným spôsobom, v dôsledku čoho sa nemohla k uvedenému podaniu vyjadriť a nemohla tak vedieť, o čom sa koná.

23. Dovolací súd uvádza, že obsahu spisu a návrhu na zmenu žaloby - rozšírenia žaloby (č. l. 76 spisu) vyplýva, že žalobca žalobu rozšíril iba vo vzťahu k uplatnenému nároku na plnenie z titulu bezdôvodného obohatenia žalovanej. Súd prvej inštancie o tomto návrhu rozhodol uznesením z 08. septembra 2017, č. k. 15 Csp 33/2017 - 102, ktorým pripustil rozšírenie žaloby žalobcu tak, že: „žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 6.329,11 eur v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.“ Uvedené uznesenie bolo doručené právnym zástupcom strán sporu.

23.1. Je zrejmé, že k návrhu a k zmene žaloby vo vzťahu k žalobe na určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru nedošlo, preto dané námietky dovolateľky vo vzťahu k preskúmanému výroku odvolacieho súdu považuje dovolací súd za irelevantné a neopodstatnené, keď sa obsahovo nedotýkajú dovolaním napadnutého výroku.

24. Žalovaná v súvislosti s vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP ďalej namietala nesprávny postup súdov nižšej inštancie, keď konali o nespôsobilom návrhu, pričom mali povinnosť postupovať v zmysle § 129 ods. 1 a 3 CSP a vyzvať žalobcu na odstránenie väd žaloby.

24.1. Z tvrdení dovolateľky týkajúcich sa danej námietky vyplýva, že sa vzťahujú k žalobe na vydanie bezdôvodného obohatenia, keď v tejto súvislosti namietala vadu žaloby ohľadom špecifikácie plnenia, bremena tvrdenia, tvrdenia rozhodujúcich skutočností. Dovolací súd dané námietky dovolateľky vo vzťahu k preskúmanému výroku odvolacieho súdu považuje za irelevantné a neopodstatnené, keď sa obsahovo nedotýkajú dovolaním napadnutého výroku.

25. Žalovaná v súvislosti s vadou § 420 písm. f/ CSP taktiež namietala nedostatočné odôvodnenie a arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

26. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu (účastníkmi konania) a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

27. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu/účastníka

mimosporového konania na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu/účastníka konania na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu/účastníka konania. Porušením uvedeného práva strany sporu/účastníka konania na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu/účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

28. V súvislosti s vadou § 420 písm. f/ CSP dovolateľka namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Mala za to, že odvolací súd sa nevysporiadal s jej podstatnými odvolacími námietkami. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za arbitrárne, ignorujúce obsah relevantných právnych noriem, ako aj ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších justičných autorít.

28.1. Mala za to, že odvolací súd sa dostatočne nevysporiadal s jej námietkami týkajúcimi sa predbežného prejednávania veci, vád žaloby (petitu určovacej žaloby, neúplnosť žaloby na vydanie bezdôvodného obohatenia), nedoručenie podania žalobcu zákonom stanoveným postupom do elektronickej schránky. Súd podľa jej názoru odignoroval aj tvrdenia týkajúce sa určovacej žaloby, ktorá bola zavedená až 01. januára 2018 a taktiež nereagoval na to, že dlžník žiada vydať bezdôvodné obohatenie, predpokladom ktorého je posúdenie prípadnej bezúročnosti. Vo vzťahu ku kľúčovému tvrdeniu o nemožnosti žalovať na určenie tam, kde je možné žalovať na plnenie (R 17/1972) a danosti naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, súd neuviedol žiadny argument. Zároveň namietala, že súd nezdôvodnil právne závery o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, pričom prijatý výklad a závery súdu považovala za nesprávny. Zároveň považovala nepreskúmateľnú časť odôvodnenia týkajúcu sa toho, prečo sa súd nezaoberal námietkami týkajúcimi sa RPMN.

29. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľky, že odvolací súd rozhodnutie dostatočne neodôvodnil. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; pričom odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 CSP. Dovoláním napádaný rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Odvolací súd sa v odôvodnení zároveň vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami.

29.1. Dovolací súd navyše pri posudzovaní dôvodnosti všeobecne namietaného porušenia procesných práv dovolateľky nezistil také nedostatky v postupe súdov nižšej inštancie, ktoré by odôvodňovali záver, že ich výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. odôvodnenie rozhodnutia zmätočné.

29.2. K dovolacej námietke žalovanej, že odvolací súd nedal odpoveď (resp. poskytol iba generické konštatovanie) na jej odvolacie námietky týkajúce sa predbežného prejednávania veci súdom, dovolací súd uvádza, že odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia s danými námietkami vysporiadal, a to v bodoch 17. a nasl. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

29.3. Odvolací súd sa zároveň vysporiadal s námietkami žalovanej týkajúcimi sa vád žaloby, keď dospel k záveru o jej nedôvodnosti (body 14 a nasl. odôvodnenia odvolacieho súdu).

29.4. K dovolacej námietke žalovanej, že odvolací súd nedal odpoveď na jej odvolacie námietky týkajúce sa možnosti podania určovacej žaloby a nemožnosti žalovať na určenie tam, kde je možné žalovať na plnenie a danosti naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, dovolací súd uvádza, že odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia s danými námietkami vysporiadal, a to v bodoch 18. a nasl. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, keď dospel k záveru, že žalobca sa môže žalobou domáhať určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru bez potreby preukazovania naliehavého právneho záujmu v zmysle § 137 písm. c/ CSP, keď naliehavý právny záujem vyplýva z § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.

Z.

29.5. Žalovaná zároveň namietala, že odvolací súd nezdôvodnil právne závery o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Dovolací súd uvádza, že odvolací súd zdôvodnil, prečo dospel k záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, a to v bodoch 19. a nasl. odôvodnenia rozhodnutia, pričom odvolací súd zároveň zdôvodnil, prečo sa nezaoberal námietkami žalovanej týkajúcimi sa RPMN.

29.6. Skutočnosť, že dovolateľka sa s názorom súdov nižšej inštancie nestotožnila, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

29.7. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP tak nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľky. Žalovaná preto neopodstatnene v tejto časti namietala existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

29.8. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

29.9. S dovolateľkinými námietkami týkajúcimi sa nedostatočného odôvodnenia a arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu vo výroku I. obsahovo vzťahujúcimi sa k žalobe na vydanie bezdôvodného obohatenia, sa dovolací súd nezaoberal z dôvodu ich neopodstatnenosti, keď sa obsahovo nedotýkajú dovolaním napadnutého výroku.

30. Dovolateľka v podanom dovolaní namietala v zmysle § 420 písm. f/ CSP aj nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

31. Dovolateľka v podanom dovolaní ďalej uplatnila aj dovolací dôvod uvedený v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (hoci uviedla, že prípustnosť dovolania vyvodzuje z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP, z obsahu dovolania je zrejmé, že primárne uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP), podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. K tomu dovolací súd uvádza nasledovné:

32. Dovolací súd v tejto časti poukazuje na body 8., 8.1. a 9. odôvodnenia tohto rozhodnutia.

33. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

34. Dovolací súd v prvom rade uvádza, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od

interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Je potrebné však zdôrazniť, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť výlučne iba tá právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

34.1. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí, sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

34.2. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

34.3. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým nahrádzať aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa.

35. Žalovaná v dovolaní vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP vyslovila potrebu vyriešenia právnych otázok, ktoré boli rozhodujúce pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, preto odvolací súd v ďalšom skúmal, či žalovaná opodstatnene vytýkala, že pri riešení daných otázok zo strany odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci.

36. V súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolateľka v prvom rade namietala, že: „rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od posúdenia otázky, či je možné žalovať na určenie právnej skutočnosti tam, kde možno žalovať priamo na splnenie povinnosti a pri riešení ktorej otázky sa súd odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.“ Poukázala na R 17/1972. Uviedla, že nepochybne správny záver je, že nie je možné žalovať na určenie právnej skutočnosti tam, kde je možné žalovať priamo na splnenie povinnosti. Taktiež uviedla, že: „rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od posúdenia otázky, či je možné žalovať na určenie právnej skutočnosti tam, kde neexistuje naliehavý právny záujem, resp. neexistuje osobitná procesná norma umožňujúca žalovať na požadované určenie inej právnej skutočnosti a i pri riešení uvedenej otázky sa súd odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe.“ Mala za to, že per analogiam je aplikovateľná judikatúra najvyššieho súdu, podľa ktorej, ak sa nepreukáže naliehavý právny záujem na požadovanom určení, je vylúčené súčasne sa zaoberať žalobou vo veci samej. Poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 91/2006 a rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 137/08. V prípade, ak by mal odvolací súd za to, že uvedená judikatúra nie je analogicky aplikovateľná, dovolateľka uviedla, že uplatňuje dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keď: „rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia otázky, ktorá nebola dovolacím súdom riešená, a to konkrétne otázky, či možno vyhovieť žalobe na určenie inej právnej skutočnosti, ktoré určenie nie je prípustné osobitou právnou normou, súd tvrdí, že to možné je, odvolateľ má za to, že takéto riešenie uvedenej otázky možné nie je (pričom však odkazuje na normu,

ktorá sa uvedeného vôbec netýka a neberie vo vzájomnej súvislosti do úvahy ustanovenie § 11 ods. 4 ZoSÚ) a o. i. s ohľadom na výslovné ustanovenie zákona (§ 137 pís. d) CSP) musí byť odpoveď negatívna.“

36.1. Je zrejme, že dovolateľka v tejto časti namietala, že nie je možné podať žalobu na určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru, keď možno v danom prípade žalovať priamo na splnenie povinnosti, resp. neexistuje osobitný právny predpis, ktorý by umožňoval podanie žaloby o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru.

37. Z rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je zrejme, že uvedená právna otázka už bola dovolacím súdom ustáleno vyriešená, a to tak, že podanie žaloby o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru v režime zákona č. 258/2001 Z. z. umožňuje zákon o ochrane spotrebiteľa (viď R 10/2022).

38. Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na závere, že na úverovú zmluvu sa vzťahuje zákon č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a žalobca sa v danom prípade môže domáhať určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru na základe § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

39. Dovolací súd uzatvára, že odvolací súd sa od ustálenej praxe dovolacieho súdu pri riešení nastolenej dovolacej otázky neodchýlil, práve naopak, závery odvolacieho súdu boli súladné. Dovolateľka preto neopodstatnene tvrdí, že odvolací súd sa pri vyriešení otázky možnosti podania žaloby o určenie bezpoplatkovosti a bezúročnosti spotrebiteľského úveru odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

40. Žalovaná zároveň v dovolaní vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP vymedzila ďalšiu právnu otázku, a to: „či uvedenie náležitosti podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i/ zák. č. 258/2001 Z. z. spôsobom, keď sa uvedenie súborná výška pravidelnej mesačnej splátky, ich počet a termíny splátok, t. j. nie spôsobom, že sa osobitne uvedie výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je splnenie povinnosti takým spôsobom, ktorý má vplyv na možnosť posúdenia rozsahu záväzku dlžníkom a teoreticky tu tak prichádza do úvahy sankcia podľa ustanovenia § 4 ods. 3 ZoSÚ zák. č. 258/2001 Z. z., t. j. sankcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru poskytnutého na základe takejto zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Odvolací súd v uvedenom smere odpovedal kladne, uvedený výklad nemožno považovať za správny, podľa názoru dovolateľa je správna odpoveď nie, nemôže, za takéhoto skutkového a právneho stavu neprichádza sankcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti do úvahy. Dovolateľka poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 129/2017, 3 Cdo 146/2017, 4 Cdo 211/2017, 3 Cdo 56/2018, 4 Obo 66/2002 ďalej rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie, rozsudok z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Bíróovej, C-42/15, rozsudok z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C - 565/12, rozsudok z 26. septembra 2013 Texdata Software, C - 418/11; z rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 242/07, I. ÚS 351/2010, I. ÚS 794/2014, I. ÚS 351/2010, I. ÚS 794/2014, PL. ÚS 3/09, PL. ÚS 50/2015, PL. ÚS 52/99, PL. ÚS 12/05, nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 3725/13, rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Cdo 2547/2011, 21 Cdo 957/2001, 33Cdo/2807/2018, stanovisko občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky Cpjn 203/2013. Dovolateľka uviedla, že ustálená rozhodovacia prax SD EÚ uvádza, že tvrdosť sankcií musí byť primeraná závažnosti porušení, ktoré postihujú, a to najmä zabezpečením skutočne odrádzajúceho účinku, pričom musia rešpektovať všeobecnú zásadu proporcionality a iba porušenie veriteľa, ktorá má podstatný význam pre posúdenie rozsahu záväzku, môže byť sankcionované podľa vnútroštátnej právnej úpravy zánikom nároku veriteľa na úroky a poplatky, pričom sa musí jednať o neuvedenie takej náležitosti zmluvy o úvere, ktorá môže spochybniť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku. Podľa názoru dovolateľky odvolací súd riešil otázku, či uvedenie náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch spôsobom, keď sa uvedenie súborná výška pravidelnej mesačnej splátky, ich počet a termíny splátok, t. j. bez osobitného uvedenia výšky, počtu a termínov splátok istiny, úrokov a iných poplatkov,

môže byť proporcionálne sankcionované podľa § 4 ods. 3 uvedeného zákona a úver sa tak má považovať za bezúročný a bez poplatkov. Mala za to, že uvedenie súbornej výšky mesačnej splátky, nie je možné chápať ako splnenie povinnosti spôsobom, ktorý zasahuje do možnosti posúdenia rozsahu záväzku dlžníkom a preto nemôže byť sankcionované zánikom nároku veriteľa na úroky a poplatky. Poukázala na judikatúru Súdneho dvora EÚ, ako aj povinnosť eurokonformného a teleologického výkladu. Uviedla, že v prípade zákona č. 258/2001 Z. z. ide o implementáciu smernice 87/102/EHS. Mala za to, že právna norma § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 258/2001 Z. z. je obsahovo identická s normou v ustanovení § 9 ods. 2 písm. l/ zákona č. 129/2010 Z. z. Je zrejmé, že zmyslom uvedeného ustanovenia je, aby dlžník poznal rozsah svojho záväzku. Výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 258/2001 Z. z. prijatý odvolacím súdom považovala za nesprávny. Zároveň poukázala aj na prílohu vyhlášky Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 620/2007 Z. z.

41. Dovolateľka v dovolaní namietala, že odvolací súd sa odklonil ustálenej praxe dovolacieho súdu v prípade riešenia právnej otázky, či je v zmysle § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch (pričom citované ustanovenie obsahovo zodpovedá § 9 ods. 2 písm. l/ zákona č. 129/2010 Z. z. , ktorý nahradil zákon č. 258/2001 Z. z.) potrebné osobitne členiť výšku, počet a termíny splátok úveru na istinu, úroky a poplatky a či v prípade absencie takéhoto vnútorného rozčlenenia splátky sa poskytnutý spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov v zmysle ustanovenia § 4 ods. 3 uvedeného zákona. Dovolateľka poukázala na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie, rozsudok z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Bíróovej, C-42/15 a potrebu eurokonformného a teleologického výkladu uvedeného ustanovenia.

42. Právny poriadok Slovenskej republiky považuje zmluvu o spotrebiteľskom úvere za právny úkon, ktorým sa veriteľ (dodávateľ) zaväzuje poskytnúť dlžníkovi (spotrebiteľovi) peňažné prostriedky v jeho prospech do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

43. Podľa § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 258/2001 Z. z. (v znení účinnom v čase uzatvorenia úverovej zmluvy) zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

44. Podľa § 4 ods. 3 posledná veta zákona č. 258/2001 Z. z. (v znení účinnom v čase uzatvorenia úverovej zmluvy), ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa odseku 2 písm. a/, b/, d/ až j/, k/ a l/, poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

45. Vo vzťahu k otázke vnútorného členenia jednotlivých splátok spotrebiteľského úveru uzatvoreného za účinnosti zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, existujú rozhodnutia dovolacieho súdu, z ktorých vyplýva záver, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. i/ uvedeného zákona neukladá povinnosť uvedenia vnútorného členenia rozpisu splátky úveru na istinu, úroky a poplatky.

45.1. Dovolací súd v rozhodnutí zo 17. októbra 2019 sp. zn. 7 Cdo 112/2019 uviedol, že: „eurokonformným výkladom ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z. z. dospel dovolací súd k záveru, že citované ustanovenie neukladá veriteľom povinnosť, aby v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 258/2001 Z. z. (neskôr č. 129/2010 Z. z.) uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok úveru po častiach (istina, úrok a poplatky). Pokiaľ je teda v ustanovení § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z. z. uvedené „výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu potrebné uvedené ustanovenie vykladať tak, že len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že zákonom č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, došlo k zmene ustanovenia § 9 ods. 2 písm. i) [v znení účinnom do 20. marca 2016 písm. l) a predtým § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z. z.] zákona č. 129/2010 Z. z. v tom zmysle, že sa v ňom s účinnosťou od 1. mája 2018 slová „výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ nahrádzajú slovami „výšku, počet, frekvenciu splátok“. V dôvodovej správe k tomuto zákonu sa uvádza, že vypustenie jednotlivých častí splátky zo znenia uvedeného ustanovenia bolo nevyhnutné práve so zreteľom na závery vyjadrené v rozhodnutí ESD, čo len potvrdzuje správnosť vyššie uvedených záverov

dovolacieho súdu, týkajúcich sa výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z. z. ... Pokiaľ ide o posúdenie správnosti záveru odvolacieho (i prvostupňového) súdu, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje údaj o výške, počte a termínoch splátok istiny a úrokov, a preto je potrebné úver na jej základe poskytnutý považovať za úver bezúročný a bez poplatkov, tak je potrebné uviesť, že eurokonformný výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z. z. umožňuje dospieť k záveru, že toto ustanovenie nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné vymedzenie vnútornej skladby jednotlivých splátok, to znamená určenie, aká časť každej jednotlivej splátky sa použije na splátku istiny a aká jej časť spláca bežné úroky a poplatky. Účelom predmetného ustanovenia nebolo to, aby mal spotrebiteľ už pri uzatvorení zmluvy k dispozícii v číselnom vyjadrení informáciu, aká časť bude v tej ktorej anuitnej splátke (výška ktorej je konštantná) pripadať na istinu, aká na úrok za poskytnutie úveru a aká na iné platby (poplatky). V uvedenej súvislosti dovolací súd uvádza, že aj podľa záverov uvedených v predmetnom rozhodnutí ESD, zmluva o úvere uzatvorená na dobu určitú, stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie istiny (viď bod 53 rozhodnutia). Podrobné informácie o vnútornej skladbe anuitnej splátky podáva veriteľ na žiadosť spotrebiteľa, a to bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy a vo forme amortizačnej tabuľky (bod 53 rozhodnutia).“

45.2. V rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 183/2018 dovolací súd dospel k záveru, že: „vychádzajúc z účelu právnej úpravy a vychádzajúc z účelu a obsahu smernice 2008/48/ES, nemožno od dodávateľov v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 258/2001 Z. z. žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis vnútornej skladby jednotlivých splátok, teda číselné vyjadrenie toho, aká časť každej jednotlivej splátky sa použije na splátku istiny a aká jej časť spláca bežné úroky a poplatky; účelom predmetného ustanovenia nebolo, aby mal spotrebiteľ už pri uzatváraní zmluvy k dispozícii takúto informáciu. Pokiaľ ustanovenie ustanovení § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z. z. uvádza, výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, možno za použitia eurokonformného výkladu dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa; požiadavka o vyjadrenie dátumu konečnej splatnosti úveru z textu zákona nevyplýva. ... Záverom dovolací súd uvádza, že právnu otázku náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere a posudzovanie obsahových náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, najmä v smere možného priznania, či nepriznania nepriameho účinku smernici o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, možno považovať v súčasnosti za vyriešenú uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 146/2017, 3 Cdo 45/2018, 4 Cdo 65/2018, 2 Cdo 186/2018, 6 Cdo 113/2018. Vo všetkých týchto rozhodnutiach najvyšší súd posudzoval správnosť interpretácie ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z. z. (obsahovo zodpovedá skoršiemu ustanoveniu § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z. z.) pričom gramatickým a eurokonformným výkladom dospel k záveru, že nemožno od dodávateľov v zmluvách uzatváraných podľa uvedeného zákona žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úroky a poplatky). Rozhodnutia odvolacieho súdu, na ktoré poukázal žalobca v dovolaní nemožno zahrnúť do ustálenej praxe dovolacieho súdu (R 71/2018).“

45.3. V rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 22/2019 dovolací súd vyslovil, že: „eurokonformným výkladom ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z. z. dospel dovolací súd k záveru, že citované ustanovenie neukladá veriteľom povinnosť, aby v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 258/2001 Z. z. (neskôr č. 129/2010 Z. z.) uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok úveru po častiach (istina, úrok a poplatky). Pokiaľ je teda v ustanovení § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z. z. uvedené „výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu potrebné uvedené ustanovenie vykladať tak, že len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že zákonom č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, došlo k zmene ustanovenia § 9 ods. 2 písm. i) [v znení účinnom do 20. marca 2016 písm. l) a predtým § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z. z.] zákona č. 129/2010 Z. z. v tom zmysle, že sa v ňom s účinnosťou od 1. mája 2018 slová „výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ nahrádzajú slovami „výšku, počet, frekvenciu splátok“. V dôvodovej správe k tomuto zákonu sa uvádza, že vypustenie jednotlivých častí splátky zo znenia uvedeného ustanovenia bolo nevyhnutné práve so zreteľom na závery vyjadrené v rozhodnutí ESD, čo len potvrdzuje správnosť vyššie uvedených záverov dovolacieho súdu, týkajúcich sa výkladu

ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z. z.“

46. Dovolací súd zároveň považuje za potrebné poukázať na to, že z porovnania zákonných ustanovení § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 258/2001 Z. z. a § 9 ods. 2 písm. l/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30. apríla 2018 je zrejmé, že ich znenie je identické.

46.1. Otázka interpretácie ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ (poznámka dovolacieho súdu: neskôr novelizované znenie § 9 písm. l/ a súčasne novelizované znenie § 9 ods. 2 písm. i/) zákona č. 129/2010 Z. z. bola dovolacím súdom judikátorne ustálená (3 Cdo 146/2017, 4 Cdo 211/2017, 5 Cdo/132/2017, 1Cdo 171/2018, 3Cdo 45/2018, 3 Cdo 56/2018, 4 Cdo 65/2018, 6 Cdo 113/2018, 7 Cdo 98/2018, 7Cdo 101/2019, 7 Cdo 204/2019, 1 Cdo 91/2020), tak, že gramatickým a eurokonformným výkladom je predmetné ustanovenie potrebné interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej ktorej anuitnej splátky. Vychádzajúc z účelu právnej úpravy, vymedzeného v dôvodovej správe k zákonu č. 129/2010 Z. z., a vychádzajúc z účelu a obsahu Smernice Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej aj „Smernica“), nemožno od dodávateľov v zmluvách uzatváraných podľa uvedeného zákona žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky). Pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z. z. uvádza pojmy „výška“, alebo „počet“ či „termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, možno za použitia eurokonformného výkladu dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa. Najvyšší súd zároveň dodal, že zákonom z 12. októbra 2017 č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, došlo k zmene (mediálnym) ustanovenia § 9 ods. 2 písm. i/ zákona č. 129/2010 Z. z. v tom zmysle, že sa v ňom s účinnosťou od 1. mája 2018 slová „a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ nahrádzajú slovami „frekvenciu splátok a“. V dôvodovej správe k tomuto zákonu sa uvádza, že vypustenie náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere bolo nevyhnuté so zreteľom na závery vyjadrené v Rozsudku. Od uvedeného dňa sa teda legislatívne pregnantnejším vyjadrením odstraňujú doterajšie možnosti rôzneho výkladu predmetného ustanovenia, ktoré bolo - podľa názoru najvyššieho súdu - možné (a potrebné) preklenúť už podľa doterajšej právnej úpravy jej eurokonformným výkladom.

46.2. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že Smernica, ktorej znenie sa premietlo aj do zákonnej úpravy (zákon č. 129/2010 Z. z.), v čl. 10 ods. 2 písm. h/ upravuje, že zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia.

46.3. Z rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie, rozsudok z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Bíróovej, C-42/15 vyplýva, že článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere musí uvádzať iba výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia (bod 52 rozhodnutia). V uvedenej súvislosti dovolací súd uvádza, že aj podľa záverov uvedených v predmetnom rozhodnutí ESD, zmluva o úvere uzatvorená na dobu určitú, stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie istiny (viď bod 53 rozhodnutia). Podrobné informácie o vnútornej skladbe anuitnej splátky podáva veriteľ na žiadosť spotrebiteľa, a to bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy a vo forme amortizačnej tabuľky (bod 53 rozhodnutia).

47. Z vyššie uvedených rozhodnutí dovolacieho súdu vyplýva, že dovolací súd dospel k záveru, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 258/2001 Z. z. neukladá veriteľom povinnosť, aby v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 258/2001 Z. z. uvádzali presný rozpis splátok úveru po častiach (istina, úrok a poplatky). Pokiaľ je teda v ustanovení § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 258/2001 Z. z. uvedené „výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu potrebné uvedené ustanovenie vykladať tak, že len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa.

48. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že na základe úverovej zmluvy (zmluva o splátkovom úvere) z 25. marca 2009 č. 0285855036 bol žalobcovi poskytnutý spotrebný bezúčelový úver vo výške 10.000 € s pevnou úrokovou sadzbou vo výške 14,60 % p. a. a poplatkom za správu úveru vo výške 1,99 € mesačne, s konečnou splatnosťou úveru ku dňu 20. marcu 2019. Výška splátky predstavovala mesačne sumu 161,45 € so splatnosťou k 20. dňu v kalendárnom mesiaci; s počtom splátok 120. Úroky boli taktiež splatné mesačne. Uzatvorením Zmluvy o úvere sa žalobca zároveň zaviazal dodržiavať Všeobecné obchodné podmienky Slovenskej sporiteľne, a.s., účinné od 01. júla 2007. Žalobca čerpal úver jednorazovo bezhotovostne v celom poskytnutom rozsahu.

48.1. Podľa názoru dovolacieho súdu v danom prípade uzavretá zmluva o splátkovom úvere v bode I. 1. (č. l. 8 spisu) primeraným spôsobom určovala výšku úveru, dátum prvej splátky, dátum poslednej splátky, termín splatnosti splátky, úrokovú sadzbu, výšku splátky, poplatok za správu úveru, dátum uzatvorenia zmluvy.

49. Vec prejednávajúci senát dospel v preskúmanom prípade k záveru, že pokiaľ odvolací súd založil svoje rozhodnutie v dovolateľkou nastolenej právnej otázke na inom právnom názore, podľa ktorého predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje údaj o výške, počte a termínoch splátok istiny a úrokov, a preto je potrebné poskytnutý úver považovať za úver bezúročný a bez poplatkov, treba mať za to, že jeho rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Vzhľadom na to dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej je nielen prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, ale aj dôvodné (§ 432 ods. 1 CSP).

50. Keďže dovolanie žalovanej je prípustné a dôvodné, dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaním napadnutej časti vo výroku I., ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., ktorým určil, že úver vyplývajúci zo zmluvy o splátkovom úvere z 25. marca 2009 číslo 0285855036 je bezúročný a bez poplatkov, zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

51. Dovolací súd sa zároveň nezaoberal zvyšnými námietkami nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom uplatnenými dovolateľkou v rámci dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (viď. body 3.3.1., 3.3.2., 3.3.3), z ktorých vyplýva, že dovolateľka vyslovila nespokojnosť s procesným postupom súdov a namietala, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. Dovolací súd poznamenáva, že sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní žalobou uplatneného nároku, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP a § 432 ods. 2 CSP.

51.1. Dovolací súd poukazuje, že uvedené námietky dovolateľka uplatnila aj v rámci dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. e/ a f/ CSP, s ktorými sa dovolací súd vysporiadal.

52. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právny názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

53. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.